

MONTESSORI PEDAGOGIJA

ŠTO JE MONTESSORI VRTIĆ ?

To je pripremljena okolina koja uključuje pribor za rad i aktivnosti koje djeluju poticajno na dječju znatiželju, te ona uče otkrivajući.

Djeca napreduju vođena vlastitim potrebama te prema tomu izabiru i područja svog interesa. Ovakav rad im omogućuje razvijanje osjetila, koordinacije i kontrole pokreta, koncentracije, te ponavljanje aktivnosti, pri čemu stječu samopouzdanje i samostalnost.

CILJEVI MONTESSORI PROGRAMA

1. Osnovni cilj proizlazi iz pažljivo pripremljene okoline koja potiče djetetov interes, vodi ga u spontane, slobodno odabrane aktivnosti i djelovanje sukladno osobnim mogućnostima uz neznatnu pomoć odraslog.

2. Slijedeći cilj je zadovoljiti djetetovu prirodnu potrebu za učenjem, koje „uči čineći“ vođeno vlastitom željom i interesima.

3. Poticanjem razvoja svih djetetovih prirodnih potencijala razviti dijete u samostalno, samosvjesno, kreativno i uravnoteženo ljudsko biće.

Montessori sustav konceptijski se razlikuje od ostalih pedagoških pristupa i sadrži jedinstven pristup djetetu i njegovim potrebama. To je filozofija razvoja prema kojoj pojedinac stječe operativna znanja potrebna za njegovo buduće sudjelovanje kao odrasle osobe u društvu. Osobnim djelovanjem i postizanjem uspjeha u svom radu dijete jača svoje samopouzdanje, razvija poštovanje, ljubav i pozitivnu suradnju sa drugom djecom kao osnovu za buduće demokratsko djelovanje.

DIDAKTIČKA NAČELA

- = od konkretnog prema apstraktnom
- = od lijeva prema desno, odozgo prema dolje
- = od pojedinačnog ka općem
- = od „uhvatiti do shvatiti“
- = rukovanje priborom na određeni način rada

Principi programa temelje se na izvornoj Montessori pedagogiji:

1. Načelo „upijajućeg uma“- dijete upija sve oko sebe
2. Načelo pripremljene okoline – posebno izrađen pribor i strukturirana okolina
3. Načelo promatranja – odgovatelj promatranjem uočava i utvrđuje djetetove potrebe u svrhu poticanja njegovog daljnjeg razvoja
4. Načelo slobodnog izbora i ponavljanja – dijete samo odabire pribor kojim će raditi vođeno unutarnjom motivacijom
5. Načelo osobnog tempa i trajanja rada – dijete radi priborom ovisno o vlastitom temperamentu
6. Načelo provjere ispravnosti – dijete samo uočava svoju uspješnost u radu te samostalno ispravlja svoju pogrešku

7. Načelo discipline – unutarnja disciplina djeteta uči ga razvijanju pozitivne suradnje s drugima kao temelj demokratskog djelovanja
8. Načelo mirovanja – dijete ima pravo na nesudjelovanje u aktivnosti
9. Načelo „tri stupnja spoznavanja“ – koje omogućuje usvajanje novih sadržaja u stupnjevima kao i provjeru novostečenog znanja
10. Načelo heterogenosti skupine – djeca su različite dobi, pa tako i sposobnosti uz uključenje djece s teškoćama u razvoju

MONTESSORI PROGRAM RADA

Montessori program i pribor obuhvaćaju pet područja djelovanja:

Svako pojedino područje sadrži niz vježbi koje razvijaju određene vještine, znanja i sposobnosti.

Ovim vježbama dijete razvija finu motoriku, koordinaciju pokreta te koncentraciju pažnje. Svako dijete se tako osamostaljuje i uči završiti cijeli krug neke aktivnosti. Ove vježbe posebno su važne za razvoj samopouzdanja i pozitivne slike o sebi.

1. VJEŽBE IZ PRAKTIČNOG ŽIVOTA

- = briga za samoga sebe = razvijaju odgovornost, samostalnost i neovisnost od odraslih,
- = briga za okolinu = razvijaju odgovornost spram drugih i okoline, snalaženje u okruženju, svijest da je ono samo dio okruženja koje treba poštovati, održavati i uređivati svojim djelovanjem
- = razvoj društvenih odnosa = integriranje u zajednicu. Dijete se uči samokontroli, uspostavljanju socijalnih odnosa: kulturnog ophođenja spram drugih, posluživanje, pomoć drugima i primanje pomoći od drugih
- = posebne vježbe kretanja = hodanje po crti koordinacija i kontrola pokreta cijelog tijela, te vježbe ravnoteže. Svrhovito kretanje i vježbe tišine pomažu uspostavljanju unutarnjeg reda i sklada.

2. VJEŽBE ZA RAZVOJ OSJETILNIH SPOSOBNOSTI

Rad s ovim priborom omogućava djetetu razvijanje inteligencije izoštravanjem osjetila, te shvaćanje apstraktnih pojmova uz pomoć konkretnog. Pribor u ovom području ima određena svojstva:

- = sastoji se od predmeta sistematiziranih po određenim svojstvima. Izdvajanje svojstava vrši se stupnjevito
  - = sadrži u sebi suprotnosti (maksimalno – minimalno)
  - = nastao je kroz promatranje djeteta u razdobljima posebne osjetljivosti
  - = potiče motivaciju, samostalnost i pažnju i njime se može individualno slijediti razvoj svakog djeteta
  - = nizom manipulativnih pribora razvijaju se i usavršavaju sva djetetova osjetila.
- Ove vježbe osnova su za aktivnosti usvajanja jezika i matematičkih pojmova kao: geometrijski likovi i oblici, uočavanje međusobnih veličinskih odnosa. Senzoričke aktivnosti potiču i razvijaju osjetila koja vode k intelektualnom razvoju djeteta. U ovom području pribori su jasno određeni svojom svrhom, odnosno razvijanjem nerazvijenih osjeta i njihovom osjetljivošću na poticaje. Dijete čineći polako prelazi iz nesvjesnog u svjesno znanje. Svaka skupina pribora sadrži jednake karakteristike koje su različito stupnjevane, uočljive i jasno vidljive.

Aktivnosti se provode za razvoj slijedećih osjetilnih područja:

- razvoj osjeta vida,
- razvoj osjeta dodira,
- razvoj osjeta sluha,
- razvoj osjeta težine,
- razvoj osjeta topline,
- razvoj osjeta mirisa,
- razvoj osjeta okusa,
- razvoj stereognostičkog osjeta.

3. VJEŽBE IZ PODRUČJA MATEMATIKE

Manipulacijom tim materijalima dijete stječe ne samo osnovnu predodžbu o brojevnom nizu, već prepoznaje i odnose između količine i kvalitete.

- = prve vježbe su vježbe brojenja od jedan do deset
- = nakon što usvoji ove osnovne pojmove, dijete uči o vrijednostima decimalnog sustava.
- = zatim dijete usvaja brojeve iznad deset, pisane oznake za brojeve i njihovo značenje.
- = nakon toga provode se razne vježbe pamćenja brojeva.

Cilj je da kroz aktivnosti dijete razvija logično, apstraktno mišljenje i preciznost, istraživanje i analiziranje, sposobnost predočavanja, te da ovlada osnovnim matematičkim operacijama.

4. VJEŽBE ZA RAZVOJ GOVORA, ČITANJA I PISANJA

U ovom području razvija se djetetov govor i jezik kao sredstvo komunikacije među ljudima. Dijete različitim vježbama razvija svoje jezične sposobnosti, obogaćuje svoj rječnik. Dijete uči izraziti svoje misli, osjeća, predodžbe i potrebe drugima, te primati određene informacije od drugih.

- = rano usvajanje engleskog jezika

5. KOZMIČKI ODGOJ

I u ovom području rada dijete "uči svojom vlastitom aktivnošću", koja mu omogućuje poimanje svijeta, te mu nudi mogućnost razvijanja razumijevanja i tolerancije za druge kulture, za sva živa bića na Zemlji kroz slijedeća područja:

- = **zemljopis** = pojmovi o zemlji, zraku, kopnu, kulturni običaji pojedinih naroda i narodnosti, povijest naroda, glazba i umjetnost,
- = **povijest** = vremenska crta pojedinca, ljudskog razvoja, povijesni tijek na zemlji, raspored rada (dnevni, tjedni, mjesečni, godišnji), mjerenje vremena, godišnja doba,
- = **priroda** (botanika, zoologija i ekologija = stvaran biljni i životinjski svijet, ljudsko tijelo, neživa priroda, očuvanje i briga o prirodi, odnos spram prirode, uzgajanje i njegovanje bilja.

= područje glazbene i likovne kulture = kreativno izražavanje svim likovnim tehnikama, uvid u povijest glazbene i likovne umjetnosti, korištenje glazbe kao sredstva izražavanja, note i notno pismo, glazbena ljestvica, tradicijske pjesme i plesovi.

= **razna događanja** = obilježavanje značajnih datuma, sudjelovanje u raznim manifestacijama

MONTESSORI ODGAJATELJ

Osnovna teza Montessori pedagogije „Pomoz mi da učinim sam“. Montessori odgajatelj prati individualni razvoj svakog djeteta i nudi mu poticaje potrebne za ovladavanje određenih vještina sukladno njegovom trenutačnom psihofizičkom razvoju koje su ujedno i osnova za daljnji razvoj djeteta u cjelini kao čovjeka, budućeg nosioca razvoja društva.. Odgajatelj je osoba koja mora raspolagati temeljnim znanjima iz oblasti pedagogije, specijalne pedagogije te psihologije. Bit zadavanja zadatka djetetu je u tome da ono dostigne takav nivo interesa koji bi omogućio uključivanje u rad cjelokupne djetetove ličnosti. Montessori metoda ne temelji se na direktnom poučavanju, već na osiguravanju poticajne okoline u kojoj će dijete razviti sve svoje sposobnosti.

PRIBOR

Montessori materijal izrađen je od prirodnih materijala, didaktičan je, te se može prilagoditi i polaznicima sa smetnjama u razvoju. Prilagodbom materijala dolazi do punog izražaja logički redoslijed putem kojeg djetetu olakšavamo usvajanje različitih znanja, Svaki pribor konstruiran je da u sebi sadrži mehaničku kontrolu pogreške tako da ju dijete tijekom rada može samo uočiti, izvršiti procjenu svog rada i ponavljati zadatak do uspješnosti te tako razvijati pozitivnu sliku o svojim sposobnostima. Jedan je primjerak svakog materijala - pospješuje proces socijalizacije jer se djeca moraju dogovoriti tko će uzeti koji materijal ili će ga pak zajedno koristiti.